

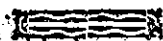

A' ROMAI TSASZARI ÉS AP. KIRALYI FELSEG,
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indult BÉTSBÖL Szombaton 19. Septemberben 1789.

Hadi - Tudósítások.

A' F. Tsászár ezeket az Obester Urakat: *Dicskánt Hohenlöhétől, Kottignit a' Toskána Draganyosoktól, Einsidelt Sakmintól, Draskotzit Nádasditól, Stáinbokkert a' Brodi-Komendánst, Jeneit a' Grádiskai Komendánst, Neut a' Generál-Stabtól, Pretset a' második ágyuzó Seregtől, Stuppent a' 3-dik ágyuzó seregtől, Czernelt a' Pétervárad Seregtől, Pékhárnikot az Oguliner Seregtől, Generál-fő Stráflamesterekké tenni méltóztatta. — A' F. Tsászár az Orosz Regimentjénél, a' Májor Layritz Ur*

Obeflájdinántá létével az első Májori rangra lépette a' 2-dik Májort *Csepi Urat*, 2-dik Májorra tette a' 3-dik Májort *Rikhárdot*, és 3-dik Májornak Kapitány *Rothat*.

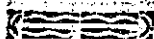
A' Törököknek a' Szuppáneki Környékről való el-kergettetések után azt gondoljuk vala, hogy ezek talám mind *Afába* szaladtanak ijedtekbe; de koránt sem! Ezek *Kládovándl* tsak által-mentenek a' Dunán, kiknek G. G. *Klerfé* 7 Batalion gyalogsággal és 4 Osztály lovasokkal Sept. 4-dikén ezen környékből *Pántsova*-felé utánnak indúlt, és a' mondatik, hogy a' Dunán által fog utánnak menni. — A' Horváth-országból érkezett Tudósítások-szerint a' Boszniai Török Sergek mint parantsolatot vettek, hogy Serviába induljanak; de ezen Tudósításnak annál kevesebbet hihetünk, mennél bizonyosabb az, hogy a' mi Horváth-orzági Hadi-szállásunk *Szluinból* magát egészfzen *Glindig* vízfza-vonta az öszve-tódúlt ellenség előtt, és Belgrádnak ostromlásával fohólt ugy a' bé-ütéstől félni nem lehet, mint Horváth-országban.

Moldova. Egy *Khotzimból* Aug. 19-dikén költ Levélben ezek iratnak: „Itt is a' *Foksdándl* esett győzedelem egy *Te Deum Laudámussal* és egy 3-szori lövéssel innepeltették meg a' Várban, mely alkalmatossággal az első Vár-örző Regimentnek Tá-Tábori Papja egy szíve-ható Prédikátziót mond. Történetből ugy esék, hogy éppen ebben az időben egy *Augsburgi* Vallás-tételű Pap is lévén itten Lengyel-orzágból, azt a' Szabadságot nyereki magának,

gának, hogy ezen hónap 10-dikén a' Vallásán lévő katonáknak *Khotzimban* kiszolgáltató az Ur Vatsorája Szt. Sakramentomát mindeneknek láttokra. Miltától fogva *Khotzim* fenn áll, bizonyoson leg-első ezen történet, mely ekkor itt mene véghez. *Khotzim* Várának már most minden falai meg-vagynak építve, és kívülről az óltalmazó készületek 6 Battiériákkal sokosítottanak-meg. A' Várban már 2 ut-123 alkalmasint helyre-állított, mellyekben Vendég-fogadók és más Német kézi mester-emberek laknak; a' külső Városok pedig még puszták és öfve omlottak. Azon 160 Falukból álló Környéket, mely ezen Várhoz tartozik, és a' melynek leg-alább is a' harmad része öfve vagyon égve, kezdik már valaha a' Moldvai Parasztok meg-szállani. A' Várbéli Őrizetünk itten 1200 fegyveresekre megyen, és a' Város lakosai léznek már mintegy 3000-en. — Az Orosz Tabor itten egy nagy legítő erőt nyert a' napokban; és azóltától fogva egy része *Bender* felé, más része pedig H. *Repnii* alatt a' Dunához *Ismail*-felé nyomult.

Pántsova 4-dik Sept. — Augustusnak 30-dikán a' napnak fel-jövetelével 8 nagy ellenséges Sajkák, a' úzó *Battériák* és több apró hajók érkezének-meg a' Dunán mi ellenünk. Mihelyt ezeket a' mi leg-első vigyázó hajónk észre-vette, tüzet ada, melyre az ellenség rettentő ágyú-lövésekkel felele. Ezzel a' mi vigyázó-hajónk magát leg-ottan visszavonván, az ellenség közelebb érkezék, mind addig, míg a' mi Pikéten lévő Battiériáinkról 4 — 6 fontos golyóbisú ágyúkkal köszönthetjük vala őket. Ekkor az ellenség a' mi ujjonon fel-állított *Battériáink*

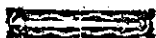
ra botolván; hől egy földvárban a *Pallavicini* Sergéből 2 Kompániák valának; és a mi itt lévő 4 Sajkáinkról, a földvárból, és némely itt találtató úszó Battriáinkról egyszersmind kezdvén riajok tüzelni, mind a két részről a meggyúltt ágyú-tüz rettentő vala. Midőn mind a két részről leg tüze-
sebben ágyuznának, a Temesből még egynéhány Sajkáink érkezének a Dunára segítségül, és a *Palavicini* gyalagjai közzül is egy Komondó a Duna party-felé nyomúlván, az ellenség a túlsó part felé kezdé közelíteni; és által-ellenben mi velünk szembe álló hadi-rendet formála, Vas-matskáit a vízbe hányá; és egy valóságos ütközetet akarta tenni. Ezt látván a miéink annál keményebben tüzelnek vala reájok, de a mely tüziüket ők is tüzzel vervén vízfíza, mind a két részről igen sokáig ágyuznak vala egy más ellen mind addig, míg a mi Sajkáink közzül 4, az ellenség sajkáinak jobb szárnyát körül hajókázván, azt hosszába ágyuzza vala. Ekkor fel-fzedé az ellenség a Vas-matskákat és Belgrád-felé el-hajókáza; a mi hajóink pedig követik vala hátúlról mind addig, míg követhetik vala. Az ellenség itt abban mesterkedik vala, hogy a mi hajóinkat még meszsebb tsalhassa maga után, de mivel mi észre vettük vala; hogy a Duna partjain sok ágyúik várnak vala bennünket kéfszen, tehát mi is vízfíza-térénk. Itt semmi más kárunk nem történt, hanem egy hajós legényünknek bal tzombja az ágyú gollyóbis által megsebesített; noha az ágyuzás 2 egész óráig tartatik.

tik, vala — de kétség kívül távolról; mit vesztett légyen az ellenség a' sem tudatik.

Szerim. — Zemlinből ezen kónapnak 7. dikén az iratik: „A' Belgrádiak tegnap és ma egész tsendefségben vóltanak. Feldm. *Laudon* minden Isten adta nap *recognoscérozni* megyen; és egynéhány órát lovagal. Ma *Politzébe* és *Fakubába* szándékozik. A' Besániai Sántz 8 nap alatt egészfzen kézfzen vagyon; úgy hogy az ágyukat költöztethetik riájja. A' Száva vize partyán is kézfzek azok az ágyuzó hányások, mellyekről Belgrádnak külső Városza fog ölzve-égettetni.

Pétervárad 8. dik Sept. — „Tegnap 30 ágyukkal meg-rakott hajók indulának el innen, ma megint annyi. 3 napok alatt tsak itt 10-ezer napfzamosnál több ment kereftül dudálva és Török sipolva; ezek mind Sántz áfók. — Erdélyben tsendefség vagyon.

Valamint Moldovából, úgy Oláh-országból és Serviából kétfzer 24 óra alatt, vagy talám előbb is új és fontos híreket hallunk; mert az egész két Tsáfzári hadi-erő meg-mozdult, és a' háború dolgát valamerre el-akarja döjteni. *Belgrádat Laudon*, *Bendert Potemkin*, *Ismailt Repnin*, *Braillát H. Kóburg* egy azon időben fogják a' proba tűzbe venni. — Itt Bétsben tegnap delutánótól fogva az a' hir kerekedett szárnyára, hogy *Laudon* 11. dikben az egész Nagy Tábor *Bonoszféndl* ölzve gyüjtvén, 12. dikben nyugodott, és 13. dikben 3 hidakon a' Száván által-költöztvén; azon Belgrád felett lévő

hegyet, mellytől Belgrádot leg-jóbb móddal ágyuzhatni, és a' mellyet már a' Törökök előre el-fog-lalván, 80 ágyukkal rakták vala-meg, minden ha-ladék nélkül a' Törököktől vízfza-vette és el-fog-lalta volna, hól 6000 Törökök, és a' miéink köz-zül is vagy 2000-en estenek volna el. Ezen közön-séges hír még bizonytalan; de közelebb kelendő Levelünkben bizonyost fogunk rólla hallani. — Hertzeg *Repin* ment *Ismailra*, azon Városra, mel-lyet már 1771-ben ugyan ezen Hertzeg a' Törökök-től meg-vett vala; de az-óltától fogva ez egy ke-mény Várrá építettett; és így meg-válik mit tsinál-most itt *Repin* minden órán. — Egy nagy része az Orosz erőnek *Otzakovnál* maradt, hogy ezt a' Törököktől meg-óltalmazhassák; mellyet a' *Kapu-tány* Basából lett *Seráshir* Basa éppen most próbál vízfza-venni. — Hertzeg *Köburg* Braillára út ugyan ezen időben, és Erdélyből költöztetik is már az ostromló ágyukat. Tehát *Otzakov*, *Bender*, *Ismail*, *Belgrád* és *Brailla* lésznek ezen hónap alatt tűzben, tsak a' mellyeket mi tudunk, hát még ezeken ki-vül a' Törökök *Dubitzát* és *Novit* szándékoznának vízfza-venni; mely Erősségek körül 14 napok alatt bizonyoson változásoknak kelletik esni, mivel e-zen hónapnak 21-dikén az *Asiai* Sergek meg-szokta-nak Hazájokba térni a' Táborból. A' Moldvai Le-velek azt írják, hogy Generál *Splényi* *H. Potemkin*-hez ment volna azért, hogy a' hadakozásban való *Plánum* mind egy formálag mehessen, Bétsben e-gyebet nem hallunk, tsak a' Kuriroknak éjjeli nap-

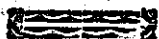

pali szüntelenül való érkezéseket és menéseket, és Belgrád az egész Város figyelmettségének tárgya.

Külső-országai Tudósítások.

Midőn a' Frantzia-országai gyűlésben azon 1200 főből álló Députátusok Serge (t. i. a' Polgárok Députátusai 600-an vannak, a' Nemesi Rendé 300-an, és a' Papi Rendé is 300-an,) azon munkátödnék, hogy már azt a' szörnyű rendeletlenséget, mely az egész Frantzia Birodalomban uralkodik le-tsen-desíttenék, a' Király részéről való annyira bírták a' Députátusoknak némely részét, hogy a' főbb hatalamnak a' Királynak való által-adásáról kezdének tanátskozní, mellyet a' Nemzeti Députátusok által a' nép meg-értvén, újra lármá támoda Párisban, 6000 fegyveres Polgár már talpon áll vala estvéli 10 órakor, rá-akarának rohamni a' gyűlésnek Palotájára, hogy azt minden Députátusokkal edgyütt öfzve-ontsák, melyre a' Députátusok tanátskozásá-is más útra tére. 1200 Députátusi Frantzia főnek bajos-is egy kalap alá fénni. Már most a' Státusok azt akarják, hogy az Ország' gyűlése egy Párisból távól lévő Provintziába tétettessék által — és a' Király maga-is el-akar távozni *Versáliból*; mert itt az egész Diéta nem mér valamit végezni, nehogy a' Népnék kedve ellen lévén az utolsó tévelygés nagyobb legyen az elsönél.

London. A' Septembernek 3-dikán költ *Londoni* Levelekből semmi békességes szándékot nem néz-he.

hetünk - ki. Itt a' leg-nagyobb szorgalmatossággal készítettnek a' Tengeri - hajós-sergek, és minden kikötő-helyekben halhatatlan előre-való eleségbéli és más készülétek tétetnek. Mi ez? és mit jelentnek ezen Tengeri-készülétek? Meg-haljuk bizonyosan rövid idő alatt. Alattomba való politika fekszik a' dologban. A' Londoni Udvar nem szokott hijában illy szörnyű költségeket tenni. Minden nap jönnek és mennek a' Kurirok Holláندیából és Pruszziából Londonba és innen vissza. Ezek edgyütt főznek hárman valamit. A' Frantzia Zenebona szeget ütött fokoknak fejekbe — a' Porta rosz lábon áll, csak Belgrád és Bender már hátra, pedig ezek-is minden órán kéznél lésznek. Gondolkoznak némely Udvarak! — Az Anglus Udvarnak már 20 ezrtendeitől fogva szüntelen egy alkúja vagyon a' *Marakkai Tsászárral*. Ezen alkú a' *Fedal* szigete-felett vagyon, mely Afrika-felől 40 órányi járó föld *Gibráltárhoz*. A' Marakkai Tsászár most 6 milliom Piásterért az Anglus Udvarnak által akarja adni. A' Frantzia Politikának vak a' szeme — e' most csak a' szabadságot látja — Spanyol-ország pedig csak lapasokat pillant az illyen kelleetlen hirekre.

A' Lüttikhi Hertzegi Püspöket máig sem tudjuk hová ment; elég az, hogy a' *Lüttikhi Gyűlés Vetzlárból* egy ollyon parantsolatot vett (itt a' Birodalombéli fő Törvény-szék) hogy a' Püspöket minden eddig volt jussaiba meg-erősítsék, a' régi Tanácsot helyre-állítsák, és az ujjítáfoktól meg-szünyenek; mert különben fegyveres kézzel fognak kényszerítettetni. A' Pruszszus Király fog itt közben járó

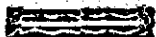

járó lenni, valamint a' Hollándiai Helytartó mellett: azonban a' lárma, zenebona, és félelem edgyütt uralkodnak itten. — Amsterdám teli Frantziával. Tsudálatos! a' napokban a' Hollándusok szoknek vala Frantzia-országba, most a' Frantziák szoknek Amsterdámba, tsak így van a' dolog ebben a' bolond Világban! Hollándiában megint kezd fellállani a' *Kokárda*; a' Rotterdamiak nagy *Kokárdát* viselnek, és a' Köz-nép kitsiny *Kokárdát* akarván viselni, a' Tanács eleibe került a' dolog. Ezen a' Környéken szüntelenül való a' zürzavar.

Elegyes Tudósítások.

A' F. Császárnak úti-készületei már tegnap hajóra valának rakatva, úgy tartatik, hogy maga is ő Felsege minden órán induló-félben volna Budára a' Feredőbe. — Minekutánna már ő Felség tsak nem tökéletesen meggyógyult volna, a' maga Udvari és Testi Orvos Doktorát B. *Störk* Urat, egy Brillióntos gyűrűn kívül, melly 4000 r. forintokra betsültetik, 12 ezer forintal ajándékozta-meg. Fő Kézi Orvofsát *Brambilla* Urat egy 4-ezer forintos Brillióntos gyűrűn kívül hasonlóképpen 12-ezerrel ajándékozta-meg. Doktor *Hollmann* Urat 4000 forintal, és az ifjú *Brambilla* Kézi-Orvos Urat, 600-al.

Az a' közönséges hír, hogy az edgyesült Magyar Kantzellárián fő Tanácsos és ugyan ezen E. Kantzelláriának *Direktora* Méltós. *Mihos* Urnak ő Felsege egy igen szép jószágot adott volna által 30. esztendeig való bírásra. — Meg-ajándékozta ő Felsege a' maga Udvari Patikáriusát is 500 aranyal.

nyal. A' Patikárius Legényt *Lángot* 200 arannyal, a' maga Kamerdinerit, mindeniket 1000 forintal és egy egy briliántos gyűrűvel. A' maga Lokájjainak pedig mindeniknek 300 forintot adott.

Ujj-vidékről Sept. 3-dikán ezt írják: „Tegnap előtt szentelteték-fel itten az ujjonon fel-állott Gymnázium egész Czérémoniával; az Oskola épületjére pedig ezen irás-iratott:

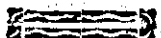
Bonis Artibus JOSEPHUS Secundus, dum arma Contra Portam Ottomanicam gereret, Consecra- vit Diē Mensis Julii 10-mo Anno 1789.

Végső Jegyzések. A' mi Fegyverünknek szeren- tsébb győzedelmekért ő Felsége az egész Ts. Ki- rályi Tartományokban 3 napi imádságot rendelt, mely alkalmatossággal a' Szentség-is mindenkor ki- léfzen az Oltárra téve. E' pedig Bétsben a' jövő Vasárnap kezdődik. — Tegnap és tegnap előtt tsu- pa ujj fegyverekkel rakának meg egynehány hajót Bétsben, mellyek a' F. Tsászári gyalagok számára vitetnek a' Táborhoz. — Budáról ma vettük a' Le- velet, hogy itt és Pesten minden Kőmives legénye- ket gyűjtenek öszve, és viszik a' Táborhoz. Két- tség kívül Belgrádot meg-vévén leg-ottan le-ron- totják, hogy több vért ne-szomjuhozzék; mert e' tsak *Eugenius* alatt 72-ezer embernek itta-meg vérét. — A' Felséges Tsászár igen jól érezvén magát a' *Sonproni* kertben való létálásban megint egy kis változást kapott tegnap — noha, ugy belzélük, hogy készittenék a' hajót, mellyen ő Felsége Budáig, és ott a' feredő után a' Táborig fogna menni. Az ő Felsége készületeit tegnap előtt bizonyoson ha- jókra rakták és viszik Budáig — és a' Kamer *Fürér le Noble* Ur-is olly parantsolatot vett, hogy Budára mennyen és ő Felségének szállást készítsen.

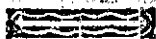
A Császárt névről nevezetű Magyar Húszár Seregnek fel-állítatásától való Historiája rövidesen.

Ezen Magyar Lovas Regimentet állította vala fel a' maga költségén I. Ferentz Császár a' 7 éltendeig tartott Pruszszus háborúnak 1 éltendejében, u. m. 1756-dikban, és a' maga Méltóságának névről Császár Regimentjének nevezé, mely nevet ezen Sereg máig-is megtartja. 9 egész éltendőkig vala I. Ferentz Császár ezen Regimentnek Ura és Feje, míg nem 1765-dikben meg-hala, és II. Josef Császárra szálla át, ki maga helyébe Gen. *Almási Ignác* Urat, ezen Regimentnek hajdoni Oberstét, méltoztaték ennek fejévé tenni. Ezen Regimentnek fel-állítatása után mingyárt a' második éltendőben *Kolléndt* szálla ezen Húszár Sereg leg-elsőbb szembe az ellenséggel, és az itt el-esett 11-ezer Pruszszusokon való győzedelemben ő-is részes vala, és magát nevezetesen jól-viselte. Meg-tévé tehát ezen Regiment leg-elsőbb-is Tsch-országban a' maga első probáját, ment *Szakszonidba* Gen. Gróf *Pálffy Rudolf* Vezérlése alá, hól egy magánál kétszerte számosobb Pruszszus Draganyos Serget megvervén, abból mintegy 400 ig valót el-fogott; melyen Ferentz Császár annyira meg-örvendett, hogy a' Generálisit leg-ottan Feldmarsal Lájdnántá tette.

Jelen volt ezen Sereg *Sleziában* 1757-dikben Novembernek 22-dikén *Breszlaunál*, és bé-nyomult vala egészen a' Város Kapujáig, a' midőn a' *Lotharingiai* Hertzeg *Károly* ama nagy emlékezetű Feldmarsal *Nádasdival* edgyütt a' Pruszszusokon győzedelmeskedék.

1759-dikben Februáriusban, olly dolgot tselekedett, ezen betses Regimentnek 30 emberből álló részetskéje, maga nevének meg-felelni törekedett Nagy Ferentz Zászlótartó Ur. kormányozása alatt, mellyet fel-jegyezni *Homerus* sem tartott volna érdemetlennek pennájára. Mert itéllye-meg bár akár ki, mit tegyen 30 emberrel, 2 Pruzszus Gránátéros Kompániára rohanni, azt meg-szalasztani, vágni, és fő Strázsamesterét, egy Hadnagyal, 's 62 köz-emberrel edgyütt el-fogni, rabbá tenni! — Ezt tselekedte pedig Nagy Ferentz, 30 katonáival edgyütt, *Slesia* szélin, *Libaonnál*, magának, Regimentjének, sőt egész Nemzetének ditsőséjére. — Még a' fellyebb ki-tett 1759-dik elztendő, háromszori szép alkalmatóságot nyújtott az egész Regimentnek, további maga el-hiresítésére, Ferentz ö-ryöme nevelésére, és hozzája való bizodalmanak ö-regbitésére. — Ugyan-is, Mártziusban, *Sl. hiának Gráfisenberg* nevezetű helylysége alá-küldetvén, ott egy Pruzszus gyalog Bataliont talált, mellyet két ágyuival edgyütt, mind egy lábíg horogra kerített. — Septemberben egy Batalion gyalogságból, és 4 Sqvadron Lovafokból álló Pruzszus Sereg, *Bisofs-verdához* marfirozván, az Armadánk Bagazsiáját el-akarta kapni, de mivel ezen Regiment utól ment, az ellenség szándékát észre-vévén, visszafordult, a' lovaságot hirtelenséggel el-háritotta, a' gyalogságból 300-at le-vágott, 's a' két ágyuját el-vette. — Decemberben, *Mazenhez* közel, maga edgyes e-gyedül, három Sántzot meg vett, a' benne volt gya-logságot 5 ágyuival edgyütt rabúl el-hozta, melly

alkalmatossággal meg ujított vitézségéért, *Obefflajd Kísf Ferentz* Ur, a' *Theresia* katona Rendjének kisebb Keresztjével, meg is tiszteltetett. — 1760-dikban *Kesselsdorf* tájjékán, Szakszoniában, nyári napokban is házaknál tartózkodott a' Regiment, honnan két ízben próbálta a' Pruszszus Generális *Kleiss* Ur, 4000 ed magával fel-zavarni; de mind annyiszor, vesztességgel visszaverettetett. — 1761-dik eszt. Fegyver-tármester, *G. Lasci* Ur vezérlése alatt, keresztül rontott *Bnrline*n-is, 's a' rendszerint való lakozása helyén, a' nagy *Fridriknek*, *Potzdámon*. — És ezek valának a' többek között, azok a' nyomos próbák, mellyekkel II. *JOSEF* édes Attyát, általa fel-állított Magyar Lovas Regimentje, mind maga, mind egész Nemzetünk felől, való jó gondolkodásiban meg-erősítette; ezek azok, a' Magyar vitézség példás remekjei, mellyeket, maga *Ferentz Tsáfszár*, *Obefferéhez*, *Almási Ignáts* Urhoz, nem egyszer botsátott tulajdon keze-írásában meg-is diltért, meg-is köszönt.

Mióltától fogva ezen Regiment a' II-dik *Josef* Tsáfszár nevével ditsekedik-is, minden elé-adódott alkalmatosságokban magán bámúlásra méltó vitézséggel viselte. Nevezetesen 1778-dikban olly próbát adta a' maga példás vitézségének Fejedelmünk láttára, melly ezen Seregnek örökös ditséretére fog szolgálni. Ugyan-is ezen esztendőben a' Tseh-orzági havasok alatt *Lautervaszternél*, hól 300 Pruszszus Lovasok ezen Seregnek 30 legényeit *Bögözi* Hadnagy Urral egy posványos helyen meg-szorítván és körül vévén maraknyi népünk, sem álló helyének al-
kalmat-

kalmatlan vóltára, sem az ellenségnek nállánál tiszterte felelebb számára leg-kisbebbet is nem ügyelvén, kegyelmet nem kóldúlt; hanem magát mind addig vitézül óltalmazta, míg *Kiss* Kapitány Ur, száz emberrel segítségére nem érkezett, a' midőn Magyarjaink magokat öszve-kaptsolván, edgyesült szívvel 's erővel, a' prédára áfitozó ellenség hiedelmét, nem csak haszontalanná tették; hanem meg-is szégyenítették. Mert azt, csak hamar megfordították, 's 9-et közülle el-is fogtak: mellyet maga-is *Q* Felsége tsudálva szemlélvén, *Brádyót* kiáltott.

A' közelebb múlt 1788 dik esztendőben kezdődött háborúban is, nagy szívvel rántottak kardot egyszerre, Májusnak 11-dikén, a' Tsászárs Hegementje vitézei a' Török ellen Moldvában, úgy hogy rajtok ugyan meg nem esmerizett; hogy már szidtén 10 esztendőtől fogva nem néztek az ellenség szemébe. — Meg-valja a' fő Igazgató Hertzeg *Kóburg*, esmeretes nevű, 's érdemű *Mészáros* Ur, a' Tsászárs Regementjének akkori Obestere-felől, hogy ez az Ur verte-ki, vezérlése alatt nagyobb részént Regementjéből vólt katonáival, a' tseré közzül, különös bátorsággal az ellenséget, melly a' megvejendő *Khotzim* Várából oly izállal tódúlt valaki, 's vette magát a' *Rukhtlanndl* lévő hegyekre, a' tserébe, hogy népünknek, *Khotzimhoz* oly közel lehető meg-telepedésre helyt ne engedjen: de szereztsétlen ki-menetellel.

Folytatása következik.

A szénának bé-szóztatásáról.

Mikor a' szénát kazalba, vagy bagjába rakják, egy sor rakást meg-kell hinteni sóval olyan formán, mintha magot vetne az ember, második, harmadik, 's a' t. sorral-is így kel tsekedni, de mentől fellyebb megyen az ember, annál bővebben kell a' sót hinteni. Egynéhány nap múlva kezd a' széna füstölögni; ez annak a' jele, hogy a' só akkor olvad, 's magát úgy belé veszi a' szénába, hogy attól többé külön nem válik. Ennek a' bé-szóztatásnak ezen hasznai vagynak: 1.) A' mely fű külömben kefert és rozsfz volt, az-is olly' jóvá lesz, hogy mind a' jüh, mind más szarvas-marha jó ízűen meg-eszi. 2.) A' mely szénának valami baja esett, míg haza takarították, az is meg-javúl. 3.) Az illy széna minden-féle baromnak ugyan, de kivált a' juhoknak igen egészséges. 4.) Így semmivel sem kerül többbe a' marháknak való só. Mert a' mely marha ilyen sós szénával él, azt nem kell sózni. Vagy ha valamely marha szüntelen illyennel nem él, hanem tsak néha, azt hat hétben elég egyszer sózni, holott külömben a' mely soha sós szénát nem eszik, azt minden 14-dik napon kell sózni. 5.) Mikor nedves időben esik a' gyűjtés, akkor a' meg-gyűléstől, penésztedéstől a' sós szénát meg-lehet tartani. Svéd és Svájtz-országban leg-közönségesebb szokás a' szénát bé-sózni.

IV-dik Akmetnek, a' meg-hólt Török Tsászárnak képe.

IV-dik Akmet vagy Abdúl Hámid született 1725. Elzt. Máj. 20. napján. Az Attya volt III-dik Akmet,

1804

a' ki 1730-ban a' Tsászárságtól meg-fosztattatott. 1736-ban pedig meg-hólt. IV. dik *Akmet* III. *Mustafának* a' maga Battyának halála után, 1774-ben Jan. 21. dik napján ált a' Tsászári-székre. Teljére nézve sovány, közep. természetnél valamivel nagyobb, erős természetű volt, de erejét a' *Seraiban* el-veltegette; ábrázatjában semmi kivánság nem volt, hofszú nagy feje a' több testével nem illett-özve. Nem volt olly kegyetlen természetű, mint a' Török Tsászárok szoktak lenni: mindazáltal sokszor adta kegyetlenségének jelét, valahányszor azt az ő feleségei, és a' *Kisldaga*, vagy a' heréteknek Előjárójok, kiktől magát igazgattatni engedte, akarták. Az ő uralkodásának idejében a' Török Birodalom nagy romlásokat szenvedett. Ama szerentsejlen hadakozások után a' Muszkákkal kötöt Békesség: az annak a' Békességnek ereje-szerint a' fekete Tengeren való szabad hajózás, a' Portától elszakasztatott Krim, Printz *Herakliusnak* a' Töröktől való meg-erősített függetlensége. Khotzimnak, Oszakovnak meg vétettetések, 's a' t. olyan sebek, mellyeket semmi idő bé-nem gyógyíthat. Az *Akmet*' követője III. dik *Szelim*, az uralkodó familiából leg-öregebb III. dik *Mustafának* *Akmet* előtt való Tsászárnak a' fija; egy 30 elztendős tüzes, és még Tsászársága előtt a' népnél igen kedves Fejedelem.

Meg-jegyzés. A' Belgrád alatt fekvő Nagy Táborból egy 11. dikben költ Staféta érkezék ma Bétsbe. 10. dikben estve *Laudon* maga az első Sereggel, ugyan azon étzaka *Ferentz* fő Hertzeg a' másodikkal és virratra a' 3. dik Sereg is által-ment, és Belgrád alatt vagyon a' Nagy Tábor; meg-tsalta *Laudon* a' Törökököt; 10. dikben, nem 13. dikban ment által; és egy Törököt sem talált a' maga Tábor helyén.